

Poština plačana v gotovini
IZHAJA VSAKO SOBOTO
 Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrletna 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekovni račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1934

Štev. 9.

Le v močni organizaciji sta moč in zmaga!

Pripravimo se v strnjjenih vrstah naše strankine organizacije na velike dogodke, ki so pred vrati, ker pomeni abstinenca v političnem udejstvanju izdajstvo nad narodnimi interesi

Vsak, kdorkoli se spušča v politično borbo, mora imeti za to primerno kvalifikacijo, upravičenost in oporo med najširšimi plastmi naroda, ker sicer take borbe ni mogoče smatrati za resno, upravičeno in pravično. Ko smo se lotili svojih težavnih nalog in stopili v odkrito ofenzivo proti načinu in sredstvom političnega življenja vladanja in borbe nasprotne nam JRKD ali, kakor se sedaj po novem imenuje JNS, smo se temeljito zavedali, da bo naša borba upravičena, sveta in pravična le tedaj, če jo bo odobril in podprl pretežen del našega ljudstva, predvsem iz vrst kmečkega stanu in malega človeka. To legitimacijo smo tudi takoj dobili, ker drugače ni moglo iti. Naše vrste, disciplinirane elitne čete najizbranejših in najidealnejših borcev Jugoslovanske narodne stranke, so se pričele kaj naglo gostiti, dočim je zdravi narod in zavedni volilni kader pričel kar trumoma zapuščati tabor in zastavo JRKD.

Toda to še ni dovolj. Nismo še zadovoljni s tem, da se mnogi ne udejstvujejo v JRKD in da odobravajo naš nastop in našo pravično borbo, pri tem pa stoje izven vrst naše organizacije in čakajo na boljše, lepše dni, ki jih hočemo doseči. Dolžnost vsakega zavednega sinu jugoslovanskega naroda in naše močne uedinjene domovine je, da aktivno posega v politično življenje in borbo ter se ramo ob rami z nami in z našimi preizkušenimi voditelji bori za skupno dobro in skupno bodočnost. Prav vsak državljani, zavedajoč se svojih pravic in dolžnosti, mora doprinesiti svoj del žrtev, truda in dela k novi zgradbi močne, prerojene Jugoslavije in njene uprave. Vsak oni, ki stoji brezbržno ob strani in čaka le na uživanje sadov drugih rok, ni s svojo pasivnostjo v političnem udejstvanju mnogo boljši od onega, ki s svojim nepravilnim, zgrešenim delom ovira pravičen razvoj skupnega narodnega in državnega življenja ter povzroča škodo sebi in skupnosti.

Sleherni naš človek, ki je dozorel v moža-borca, se mora pogumno in brez oklevanja pridružiti naši pošteni borbi in se postaviti na mesto, ki ga zahtevata od njega domovina in napredek narodne skupnosti. Uspešnost naše borbe je odvisna le od moči, veličine in discipliniranosti naših vrst, le od popolnosti naše strankine organizacije. Prikrilo ali odkrito pritrjevanje in prikimavanje nam ne bo nič pomagalo, če ne bomo za odločilne udarce pripravili svojih vrst tako, kakor je to potrebno z ozirom na čas, razmere in bojne metode naših nasprotnikov. Odlaganje s politično aktivnostjo in javno opredelivijo na našo stran bi utegnulo roditi slabe posledice, ki se dajo kakor nas temeljito uče dolgoletne izkušnje, le težko popraviti ali pa sploh ne več.

Kot najboljši vzgled naj nam služi naša madina, ki kljub svoji mladosti dobi doraščanja in politične neizkušenosti dela čast sebi, svoji visoki kulturni stopnji in vsemu jugoslovanskemu rodu. Ta naša doraščajoča mladina že ob prvem klicu in pozivu Jugoslovanske narodne stranke ni obdržala gluhih ušes temveč se je malone korporativno odzvala temu pozivu in vstopila v naše vrste, ki so tako dobile v svoji borbi močan dotok mlade krvi, novih čilnih sil in nepopisne borbenosti, ki meji na izrazit fanatizem. Ta mladina je izrekla odločno, odkrito izpoved, da si svoje in skupne narodne bodočnosti ne bo več dopuščala kovati na nakovalih propalih političnih generalov brez vsake vojske in diktatorskih samozvancev, brez vsakih narodnih simpatij, temveč si jo bo gradila in ustvarjala sama z lastnimi rokami, na temelju pravice, poštenosti in svobode ter pod neomadeževanim praporom svoje Jugoslovanske narodne stranke.

Ta razveseljav odgovor naših mladih in najmlajših generacij pa se ni slišal le iz vrst naše mestne in inteligenčne omladine, temveč so ga spregovorili tudi najmlajši sinovi našega podeželja, naše vasi, ki sta dajala od nekdanj pa vse do današnjih dni narodu najboljše borce, voditelje in čuvarje. Stara gesla in preživele metode političnega udejstvanja in borbe ne morejo več vžigati in privlačevati današnje mladine. Pozitivnih dejanj, dosledne borbe, najtežjih žrtev in seveda tudi pravih, izdatnih uspehov hoče in zahteva sodobna mladina. Stari politični programi in stare metode političnega boja, ki so profanirale vse lepe ideje in besede iz bivših dob, so morale najti svoj neizogibni konec v ropotarnici, kjer si jih le še od časa do časa lahko ogledujemo v pouk in zabavo. Na plan so stopili mladi borci s svojim novim političnim evangelijem, ki je zapisan v velikem, idealnem programu Jugoslovanske narodne stranke, ki je prav z njim žela že na svojem prvem pohodu med najširše narodne plasti tako sljajen uspeh in ogrela za njegovo izvršitev in izpolnitev toliko zavednih sinov naše domovine.

Politični program in ideje Jugoslovanske narodne stranke bodo ostali večno živi, trajni in sodobni, ker jih je diktiral narod sam v vsej svoji globoki duši, veliki sili in potrebi, v svojem trpljenju in v svojem neutešnem hrepenenju kvišku, k pravici, poštenju in svobodi, k popolnosti, sreči in zadovoljstvu. Zato se pogumno in trdno oklenite tega programa in svoje edine prave politične organizacije

Razčiščujmo pojme!

Najrazličnejših načinov slepomiselnja in lažnega intrigantstva se poslužujejo naši politični nasprotniki in neprijatelji v svoji borbi proti nam. To je popolnoma razumljivo, ker se nas silno boje, ko morajo dan za dnem z lastimi očmi gledati in spoznavati, kako zelo rase naša moč in naša strankina organizacija med najširšimi plastmi prebivalstva prav vseh pokrajin v državi. Na tak način političnega boja pa se moramo primerno pripravljati in usposabljeni. Sproti moramo zavračati in paralizirati te zahrbtnje udarce in postavljati take izmišljene trditve pred poštenim in preprostim ljudstvom na laž.

Dosledno vzdržujejo ti politični zahrbtnježi trditve, da je Jugoslovanska narodna stranka popolnoma isto, kar je Jugoslovanska nacionalna stranka oziroma JRKD ter da uganja le navidezno opozici-

jo. Naša stranka ni nobena politična stranka v tem pomenu besede, kakor je to JRKD, temveč je prava **JUGOSLOVANSKA LJUDSKA STRANKA** v onem pomenu besede, ki ga označujejo bratje Srbi z besedo »narod«, bratje Hrvati z besedo »puk«, mi Slovenci pa z izrazom »ljudstvo«. To smo morali ugotoviti, ker si moramo biti tudi v tem pogledu na jasnem.

Glede stališča Jugoslovanske narodne stranke napram obnovenju, z nekaterimi senatorji pomlajeni vladi g. Nikole Uzunovića pa sporočamo javnosti, da se ni prav nič spremenilo, ker se tudi ni v ničemur spremenila politika sedanje vlade, kar je izrecno poudaril napram novinarjem ob sestavi svoje obnovljene vlade njen šef g. Uzunović. Svojo sveto borbo za narodne pravice in zmago poštenja ter svobode bomo krepko nadaljevali.

Kako naj se rešuje kriza?

Jugoslovanska narodna stranka zahteva temeljito revizijo vseh državnih uslužbencev in znižanje plač od zgoraj navzdol

Narod je docela izčrpan v težki gospodarski krizi pod bremenom neznosnih javnih dajatev. Narod je obubožal prav povsod, ker so padle cene kmečkih pridelkov in sedaj kliče v zadnjih zdihljajih na pomoč. Treba je napeti vse sile in reševati tako narod, kakor državo. Uvesti je treba nujno in vsestransko varčevanje ne le v državnih upravi, temveč tudi po banovinah in občinah. Povsod se morajo znižati prav vsi izdatki, predvsem pa osebni, ki so vsekakor previsoki in neznosni. Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da se uvede prav v vseh smereh in panogah našega javnega življenja najstrožje varčevanje, ker je narod zaradi težke gospodarske krize že popolnoma izčrpan in je njegova gospodarska moč oslabela, dočim je kupna moč našega kmečkega ljudstva docela padla. Zaradi tega pa padajo tudi vsi državni in samoupravni dohodki. Z ozirom na to se morajo znižati vse javne dajatve vseh vrst, posebej pa še dajatve po banovinah in občinah, obenem pa se morajo v zvezi s tem znižati seveda tudi vsi državni in samoupravni proračuni.

Splošna javna uprava se mora temeljito reorganizirati in revidi-

rati; v službi naj se obdrže samo vestni in zmožni uslužbenci in še ti le v takem številu, kakršno je najnujnejše potrebno za opravljanje rednih poslov. Brezpogojno se morajo ukiniti vsi mnogoštevilni primeri, ko prejema ena in ista oseba kar po več plač pri državnih in samoupravnih blagajnah. Ukiniti se morajo vse doklade za uradne avtomobile in za vzdrževanje teh avtomobilov, izvzemši le one, ki so potrebni za državno obrambo.

Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da se v državnem proračunu ne zniža le število ministrov, temveč da se tudi znižajo njihove plače in dohodki na polovico, prav tako pa naj se tudi znižajo prejemki narodnih poslancev in senatorjev na polovico. Pravico na plačo naj imajo le oni, ki vestno opravljajo svoje dolžnosti in sicer naj jo prejema samo za čas, ko res delajo. Noben uradnik ali upokojenec ne sme prejemati poleg svoje plače ali pokojnine še kakršnokoli nagrado ali plačo bodisi s strani države ali samouprave, niti od njihovih podjetij ter niti od kakršnegakoli zasebnega podjetja, ker je to nepravilno in škodljivo. Dobe se marsikje ljudje, ki žive

v eni družini in v skupnem gospodinjstvu, pa vsi prejemajo plače in pokojnine, na drugi strani jih je pa brez števila takih, ki bi nujno potrebovali kako službo, da bi tako preživljali in podpirali rodbino, ki je v pomanjkanju, pa vendar ne morejo dobiti nobenega službenega mesta, čeprav imajo vse strokovne kvalifikacije.

Prav vsakemu članu našega naroda se mora zagotoviti eksistenčni minimum, isto pa je treba zagotoviti tudi vsem vestnim uradnikom in nameščencem obenem s popolno enakostjo in napredovanjem. Pravica in enakost morata veljati prav za vse prebivalce naše države, ne le za moške, temveč tudi za ženske. Vse delavce in uslužbence od najvišjih do najnižjih je treba ocenjevati po njihovi stvarni zmožnosti in vestnosti ter na nepremakljivi podlagi najpopolnejše enakopravnosti.

Z redukcijo pa je treba prijeti nevestne uradnike in nameščence, pa naj bodo na kakršnemkoli položaju, predvsem pa se morajo reducirati vsi oni, ki imajo dovolj lastnega premoženja v svoji rodbini za dostojno življenje. V večji meri se mora izvesti redukcija plač pri vseh onih, katerih položaj je čvrstjeji in ki imajo večje dohodke, pa se ne smejo uničevati z odtrgavanjem sredstev, potrebnih za človeka dostojen eksistenčni minimum, one družine, ki vzgajajo mnogoštevilne dobre otroke, vso našo zdravo bodočnost.

Ukinejo naj se brezplačne vozovnice na državnih železnicah in parnikih, obenem pa naj se izdatno znižajo vozne cene potniških vozovnic v tretjem razredu, da se tako omogoči tudi siromašnim slojem uporabljanje državnih prevoznih sredstev. Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da se ustvarijo cenene prevozne tarife za vse kmečke pridelke na železnicah in parnikih, če jih pošiljajo bodisi kmečke zadruge bodisi kmetje sami z namenom, da se poveča prodaja kmečkih pridelkov.

Z zdravim varčevanjem v državnem gospodarstvu, kar pa velja v enaki meri tudi za banovine in občine, se morajo znižati vsi izdatki, s čimer bo omogočeno, da se bodo mogli znižati tudi vsi davki, doklade, trošarine in takse, kar bi pomenjalo olajšanje težkih razmer med ljudstvom.

Vsi polovičarski ukrepi ne bodo pomagali, če se ne bo pri nas obenem z radikalnim varčevanjem uvedla in uveljavila tudi zdrava gospodarska, trgovinska, carinska, finančna in prometna tarifna politika, ki jo energično zahteva Jugoslovanska narodna stranka. Zato vodi narod brezobzirno borbo za najstrožje varčevanje, ker današnjih bremen nikakor ni mogoče več prenašati. To morajo vedeti tudi poslanci iz vladne JRKD oziroma novo krščene JNS, ki so preteklo leto glasovali za zvišanje zemljarine, pozimi pa so glasovali za novo obremenitev narodnega gospodarstva z davki, trošarinami in taksumi, čeprav jim je prav dobro znano, da so silno padle cene vseh kmečkih pridelkov in da je silno padla tudi kupna moč naroda.

Poravnajte naročnino!

— Jugoslovanske narodne stranke — prav vsi, ki vam srce še bije za svete narodne pravice, za svobodo, enakopravnost in svetlejšo bodočnost vsega jugoslovanskega rodu!

Prešinja naj vas neomajna zavest, da je le v močni, mladi in složni politični organizaciji Jugoslovanske narodne stranke vsa naša rešitev in lepša bodočnost! Zato organizirajte povsod ljudstvo v krajevnih organizacijah Jugoslovanske narodne stranke, naročite se na svoje edino pravo in pošteno, borbeno glasilo »Edinost« in ne stojte malomarno ob strani, ko vendar slišite dovolj glasno klic trpečega naroda po rešitvi ob dvanajsti uri: Z močnimi organizacijami naše stranke bomo dosegli v složnem nastopu in nepopustljivi borbi vse, brez njih in s politično pasivnostjo bomo prepuščeni žalostnemu poginu in nečastnemu koncu.

Zato vsi v vrste Jugoslovanske narodne stranke, veliki dogodki se nam bližajo z naglimi koraki in najti nas morajo pripravljene, močne in nepremagljive!

Prost mora biti, prost moj rod...

Nasjlajše tri besede vsakega pravega Jugoslavana so: svoboda, narod, domovina!

»Prost mora biti, prost moj rod. na svoji zemlji — svoj gospod!«

— tako je zapel pred mnogimi leti iz dna svojega zvestega narodnega srca naš nesmrtni goriški slavček Simon Gregorčič. Enako zahteva, isti pesniški izliv preživlja iz vse svoje globine še danes vroče srce slehernega poštenega in zavednega sina naše mile Jugoslavije.

V vsem našem besednjaku ni besede, ki bi se večkrat uporabljala, kakor pa se beseda: **SVOBODA**. Naša grenka usoda v zgodovini in naš suženjski položaj, v katerem smo ječali tisočletja, to popolnoma opravičujeta, ker kdor nima svobode, vsaj o svobodi sanja svoj najslajši sen. Na drugi strani pa zopet ni besede, ki bi se bolj zlorabljala pri nas, zlasti od osvobojenja do danes. In v resnici je vse naše narodno in državno vprašanje odvisno od tega, kako naj se pojmuje beseda: svoboda.

Ta, toliko uporabljana in zlorabljana beseda skriva v sebi velik pomen in globok smisel, ki ju žal tako pogosto pomračujejo vsakdanje strasti in osebni interesi.

Kaj je svoboda?

Svoboda je najgloblja zahteva človeškega duha in največje dostojanstvo ter prva vrlina človeka. Toda svoboda ni zadovoljevanje naših strasti in popuščanje našim nizkim nagonom. Svobode ni tamkaj kjer je nasilje in izkoriščanje drugih, ker oni, ki zlorablja svobodo, tlačijo in preganja svojega bližnjega, tudi sam ni svoboden,

temveč je suženj svojih grehov in nizkih nagonov.

Svoboda je beseda, polna strasti, dostojanstva in ponosa, toda tudi polna odgovornosti, ker nalaga svoboda, ki daje vsakemu človeku vse njegove pravice, neizprosno tudi dolžnosti. To moramo imeti pred očmi zlasti mi, ki smo se končno vendarle dokopali do svobode, po kateri so hrepeneli in umirale skozi stoletja neštete mlade in borbene generacije.

Prebili smo se do svobode in sedaj smo poklicani vsi, prav vsi, ne le politiki in državniki, da varujemo in branimo svobodo človeka, naroda in države. Zato moramo predvsem pravilno in resno razumevati važnost in veličino naše mlade svobode! Ne blatimo je sami in ne dopuščajmo, da bi jo okrnjevali in mazali drugi! Ko smo se osvobodili zunanjih sovražnikov, se nikar ne usužnjujemo svojim napakam in strastem! Zatrmo v sebi in okrog sebe sebičnost! Širimo pojem bratstva, pravičnosti in solidarnosti, svobode, pravice in enakosti vseh Jugoslovanov! Predvsem pa spoštujemo in branimo svojo svobodo, ker vemo vsi prav dobro iz lastne izkušnje, kako lahko se svoboda izgubi in kako težko se zopet pridobi!

Zato nikar ne omahujmo in ne prepuščajmo se slabosti, brezupju in brezverju, temveč vztrajajmo na braniku svetih narodnih pravic in borimo se kot pravi junaki za uresničenje najsvetejše narodne pravice, najsilnejše narodne zahteve in želje: najpopolnejše, prave svobode!

edinj stranki Pravice, v Jugoslovanski narodni stranki.

Jugoslovanska misel je vzniknila v Hrvaški, skrbno je bila negovana in je po prehojeni Golgoti doživela svoje vstajenje leta 1918., nakar sledijo ponovne muke in trpljenje, ponovne bolečine, ponovna Golgota partizanstva, korupcije, politične pokvarjenosti in propalosti. Rodne brate poskušajo ti pokvarjenci spreti med seboj in jih ločiti iz bratskega objema, toda za Bog ve čigave interese.

V tem divjem vrtincu se porajava nova svetla luč — Jugoslovanska narodna stranka, ki razganja temo, zbirajočo okrog sebe vse dobro in pošteno jugoslovantvo, ki prebija, strnjeno v tesne, goste vrste, fronto zla in ničvednosti. Zato je potrebno, da se zganemo vsi in javno povemo, kaj čutimo v svojih dušah, kar pa moremo storiti le pod praporom Jugoslovanske narodne stranke. Naš kmet, ki je že pred desetletji gorel za sveto jugo-

slovansko stvar, trdeč, da smo Srbi, Hrvati, Slovenci in Bolgari en sam velik jugoslovanski narod, služi ideji jugoslovantva tudi danes, podpirajoč in organizirajoč se v Jugoslovanski narodni stranki, ki mu je s svojim divnim programom borbe za pravico, resnico, enakost in svobodo pač najbližja in s pomočjo katere se bodo ideali pravega jugoslovantva najprej uresničili.

Zato, mili narod, ne odklanjaj vabila in vstopaj polnoštevno v borbene vrste JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE, to pa pogumno in hrabro boreč se za zmago svetlobe nad temo, dobrega nad slabim, resnice nad lažjo, zahrbitosti, hinavščino in breznačajnostjo. Zbirajte se pod zastavo svojih junaških in borbenih voditeljev, ki hočejo z neizprosno borbo priti do zaželenega cilja: Do zmage čistega in pristnega jugoslovantva nad zlaganim, krivim in narejenim!

Lepa naša domovina...

Vas je njena krona, vas je temelj politike in vas je tudi nosilec političnih idej, ker je zibelka genija jugoslovanskega naroda

Skoraj ni mogoče z besedo povedati in izraziti, kako bajna, divna in veličastna je naša domovina, naša draga Jugoslavija. Človeku se prsa še posebej napejajo in širijo in srce mu pričinja močnejše tolči, kadar izgovarja svete besede: Jugoslavija, najdražja domovina moja! To milo ime nam polni usta, iz globine srca pa vstajajo tihi vzdihli za njeno srečo in plavajo k prestolu Najpravičnejšega.

Ni sicer tako velika, kakor so domovine nekaterih drugih večjih narodov, vendar se pa diči in ponša z drugimi prednostmi, ki jih drugi narodi oziroma njihove dežele nimajo, namreč z izredno prirodno lepoto, po kateri mnoge države tako zelo hrepeno. Ker se ji ni mogla z velikostjo, se ji je priroda oddolžila z lepotami in prirodnim bogastvom.

Tu so visoki, v modrino neba štrleči planinski vršaci, okrašeni z večnim snegom in ledom, tu pa je tudi naše divno morje, naš bajni Jadran, ki spaja našo drago Jugoslavijo z vsem ostalim svetom. To bajno Jadransko morje obliva našo obalo in kakor večni budni stražar oklepa in varuje naše otočke in otoke. Ta bajni Jadran udarja včasih s svojimi valovi tako silno, da se kar zemlja trese in se zdi, kakor da opominja mlajše generacije, naj branijo in čuvajo s krvjo priborjeno in napojeno slavno dedovino; včasih pa ga zopet pozibavajo lahne sapice, da pljuska ob skalno obalo in jo miluje, kakor dobra, ljubeča mati svoje detece v zibelki.

Naš ponos so tudi naši divni gozdovi, naše gole kraške planote, naši potočki, rečice in plovne reke, ki napajajo naše nepregledne ravnine in polne njive zlatega žita, ki valovi v vetru kakor nepregledno morje, to drugo morje jugoslovanskega naroda. Kako ljubi so nam zeleni pašniki, travniki in solnčne vinske gorice, mehke stezice in bele ceste, ki vežejo kot bele niti vasi in mesta, trge in visoka hribovska naselja.

Krona te naše domovine so pa njene vasi in vasice, razsute po hribih, dolinah, bregovih in zatišjih, ki so vir vse naše moči in ki so bile skozi stoletja naš temelj in edino upanje. Ta vas in njen jugoslovanski kmet sta bila, sta in bosta tudi ostala kljub vsem skrbem za obstoj najmočnejši in najhrabrejši čuvar svoje uedinjene domovine Jugoslavije.

Taka vas in le tako kmečko ljudstvo, prepolna prirodne neizčrpane sile, sta bila kljub tem strašnim razmeram zmožna roditi svojega genija, voditelja in učitelja, ki naj bo inkarnacija ustvarjajoče sile vsega jugoslovanskega naroda. Ta voditelj, ta genij je bil porojen v raznih vaseh Jugoslavije. S severa in juga, z vzhoda in zahoda združenih deset ljudi diha z enim dihom, misli z enim duhom, hodi za istim ciljem in išče eno pravico, za katero se vneto bori. Teh deset ljudi ene duše je sad naših sadovih Tvojega telesa, o mati Jugoslavija. Ti vrli borci so genij, Tvoj voditelj in učitelj, dragi jugoslovanski narod!

Da, Jugoslavija, lepa naša domovina, rodila si v desetih raznih vaseh deset sokolov, deset junakov, deset borcev, a enega silnega genija. V Tebi ga je pobožal prvič lahen vetrič z bregov Save, Drave, Morave, Vardarja in našega bajnega Jadrana. Tu so ga obsijali zlati žarki porajajočega se solnca. Tu je vsesal prvo materino mleko, v Tvojem naročju, o Jugoslavija, je zaziban vsnul prvi sen deteca in poslušal prve materine besede, tu je preživel svojo mladost in preživlja svoja moška leta, tu pa bo tudi dočkal svojo starost, rasteč in živeč z vasjo in za vas, z narodom in le za narod. Tu je spoznal in spoznaval vas kot neizčrpen vir, ki črpa vso svojo moč in vse sadove iz zemlje. Tu je videl dobre, lepe dni, pa tudi trpljenje onega, ki hrepeni po resnici in pravici, onega, ki je željan pravega življenja in ki življenje ustvarja, ki je njegov pravi temelj.

Vse to je videl, vse to je tudi občutil in v njem so dozorele misli velikega nauka Jugoslovanske narodne stranke, s katerim nasičuje ves jugoslovanski narod, kateremu bo ostal ta nauk večna zvezda vodnica, ker je to nauk poštenja, pravice, svobode in človečanstva, ker je to nauk večne in nepremagljive resnice.

Ta nauk, dragi jugoslovanski narod, ki ti ga dajejo kot večno zvezdo vodnico Tvoji vrli borci in voditelji, naj Te krepi, podpira in vodi v vrste Jugoslovanske narodne stranke, ker je to svet in večni nauk, ker je to nauk, ki zahteva pravico, ker je nauk, ki mora za svoje uresničenje prenesti tudi Kalvarijo, ki pa bo doživel tudi sijajno zmago, ker pravica in resnica morata neizogibno zmagati.

Klic obupancev

Zelo nas je razveselilo, ko smo čitali v 3. številki »Edinosti« članek pod naslovom: »Žalostno poglavje brez konca«, iz katerega sklepamo, da se je Jugoslovanska narodna stranka resno zavzela za nas železniške upokojujence in invalide. Zato vas vljudno prosimo, da nam v potrebi odstopite kak skromen prostorček, da zamoremo po tej poti obveščati pristojne faktorje in javnost o naših razmerah, da bo lahko vsak razvidel, da po zloumu Avstrije nismo železničarji in upokojujenci, kakor to nekateri mislijo, priberačili v Jugoslavijo, temveč da smo imeli ogromno premoženje v našem pokojninskem skladu, v katerega smo prispevali dolga leta. Sam Bog ve, kaj je izginil naš denar.

Mnogo se piše, da upokojujenci obremenjujejo državni proračun za celo milijardo; kako smo prišli na ramena davkoplačevalcev, je za javnost pač velika uganka, ker vsak pač ne ve, za koliko milijonov smo bili železničarji obremenjeni s prispevki v pokojninski sklad. Koliko je bila naša država deležna tega denarja, se ne ve. Bral pa smo v raznih listih vesti, da so deležni pokojnine tudi tisti, ki niso imeli niti leto dni državne službe. Če ima državna blagajna res toliko denarja na razpolago, blagor ji, vendar so bolj upravičeni na povišanje pokojnin tisti, ki so 30—40 let vplačevali v pokojninski sklad in še vedno plačujemo.

To smo bili primorani razjasniti, da ne bo kakega razburjanja med davkoplačevalci. Mnogo je vzrokov naše preteklosti, ki nas vodijo do tako žalostnega prepričanja in to ne po naši krivdi, ker smo bili z našimi zahtevami vedno med najbolj skromnimi in upravičenimi; kdor hoče videti naše razmere, se lahko prepriča, da življenje staroupokojujencev in železniških invalidov ni življenje, dostojno človeka, temveč je le še zadnji hud boj z onim, kar naredi konec človeškemu trpljenju. Zato je dolžnost vsakega človeka, v prvi vrsti pa države, da priskoči sočloveku v skrajni sili na pomoč s stvarmi, ki so vsak trenotek in brez vsake škode na razpolago. Med temi so naše odvzete neomejene režijske vožnje, ki so nam bile pripoznane kot pripomoček k življenjskim potrebam. Mnogo upokojujencev in železniških invalidov je med nami, ki se naravnost borijo na življenje in smrt za svoj obstanek. Preden pa popolnoma ne propademo, se ponovno obračamo tem potom v polnem upanju na Jugoslovansko narodno stranko in na njene narodne zastopnike, da bi se na merodajnih mestih zavzeli za trpeče železniške upokojujence in invalide, da se njihove upravičene zahteve ugodno rešijo.

Železniški upokojujenci in invalidi.

Odklanjamo laži

Jugoslovanska narodna stranka nima prav nobene zveze ali skupnosti z JRKD oziroma novo imenovano vladno Jugoslovansko nacionalno stranko in naj zato nihče ne naseda zahrbtno delujočim agentom-intrigantom iz vrst naših nasprotnikov, ki trosijo na deželi take in podobne izmišljotine in laži. Ob tej priložnosti moramo ponovno poudariti, da je JRKD spremenila svoje ime v JNS zgolj zato, da bi tako paralizirala uspešno delo JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE med narodom, v čigar vrstah bi na ta način rada povzročila zmedo in nejasnost pojmov. Toda narod ima dobre, zdrave oči in zna prav dobro ločiti resnico od laži.

Brez borbe ni zmage!

Jugoslovanska narodna stranka je iskreni prijatelj naroda in se zato jugoslovanski kmet zbira pod njenim praporom

»Kdor se dima ne nadimi, ta se ognja ne nagreje«, lepo pravi star narodni pregovor, ki pa je zelo prikladen in uporabljen v sedanjih težkih razmerah, ker moramo vsak dan in povsod ter prav v vseh narodnih plasteh poslušati le jok in stok, ne da bi oni, ki joka, niti s prstom ganil, da bi si popravil svoj položaj.

Povsod se sliši krik o previsokih davkih in drugih dajatvah, toda prav oni, ki najbolj trpi radi tega, ostaja ob strani s prekrižanimi rokami in najbrže čaka, da mu bo pričela mana naletavati izpod neba, kakor svoječasno Izraelcem. Toda tega danes ni več. Prej, preden prideš do dobrega in lepega, moraš prehoditi tudi trnjevo pot, moraš občutiti vse težave, oči se ti morajo zasolžiti od dima, roke in noge pa se morajo okrvaveti od trnja. Kadar prebrodimo vse te težave, šele takrat nam bodo sladki sadovi mučnega dela, šele takrat bomo pravilno uživali srečo zmagovalca, šele takrat bomo občutili dobrodejno delovanje solnčnih žarkov in šele takrat bomo srečni in zadovoljni.

Po težkih dneh našega parlamentarnega življenja je sledil kot neobhodna potreba šesti januar, ki je imel nalogo naše politično življenje obrniti in usmeriti po drugo, boljši poti, po poti, ki so jo trsile legije ožganih borcev v bojnih vihratih, po poti, prerokovani po naših pisateljih in pesnikih, po po-

ti, ki vodi k najčistejšemu bratstvu, ljubezni in slogi vseh Jugoslovanov. Ta pot nam je bila pokazana, nismo pa složno krenili po njej. Stare hiše in napake so znova vstale v dušah slabih ljudi, nagnjenih k grehu in ustvarila se je kemična formula — politična stranka, ki je nosila naslov J. R. K. D.

Takoj v začetku ustvarjanja te stranke, ki se danes imenuje tudi Jugoslovanska nacionalna stranka, se z njenim delom ni strinjala neka skupina narodnih poslancev iz vseh krajev Jugoslavije, ki je ustanovila Jugoslovanski narodni klub, iz katerega je vzniknila nova stranka, stranka bodočnosti in dolženega cilja — JUGOSLOVANSKA NARODNA STRANKA. Njeni ustanovitelji so prepotovali vso Jugoslavijo in obiskali ves narod, katerega so zorganizirali v neprobojni fronti, kateri ne morejo škodovati prav nobeni napadi več. Stranka je tudi uradno odobrena, ker je imela v zadostnem številu političnih okrajev svoje organizacije. Srbija, Slovenija in Vojvodina so skoraj docela v Jugoslovanski narodni stranki, za njimi pa skoraj nič ne zaostajajo tudi ostali deli Jugoslavije. Le Hrvaška še nekoliko miruje, čeprav se tudi v njej že čuti živahno gibanje in vrvenje. Na jasnem si moramo biti s tem, da brez borbe ni zmage in da moramo priti do zmage le z borbo, ki se je moramo lotiti s trdnim upanjem in vero v zmago, združeni v

Iz našega pokreta

VIDEM OB SAVI

Kar smo čakali, smo dočakali. Duša, preporna gorja, trpljenja, vsakdanjega preživljanja tekočih dogodkov, samozatajevanja, premagovanja itd. je minila in svobodnejše smo nadihnili svoja prsa. Ono, po čemur smo vzdihovali, mrli in krvaveli v dolgih letih narodnega trpljenja, se nam je pokazalo zopet kot solnce po črni noči in nam vtilo novega upanja v razboljeno srce, novega balzama na nezaceljene rane. Zavedamo se dobro, da pomenjajo razredčene vrste, v katerih nismo najboljši in vsi zbrani kot najzvestejši tovariši, streljanje v prazno, brez cilja in brez zadetka; prav na podlagi te zavesti pa smo se spontano odločili za aktivno sodelovanje v našem ožjem državnem političnem življenju, ker je po zakonih to tudi naša sveta državljanska dolžnost.

Vaš poziv za pristop vseh poštenih in poštenega dela ter svete borbe željnih borcev za najsvetejšo narodno stvar nas ni našel nezainteresirane, nepripravljene in brezčutne; ta klic se nam zdi kot splošen mobilizacijski poziv vseh aktivnih, borbenih narodnih sil, ki ne smejo odnehati, dokler ne bodo doseženi vsi veliki cilji in ideali, dokler ne bomo res srečni in zadovoljni na lastnih tleh kot polnovredni gospodarji te zemlje in tega ozračja.

V tem znamenju Vas prosim, da mi pošljete potrebni propagandni in ostali material, da bomo tudi pri nas čim prej stopili korak bližje k resnici in skupnemu blagostanju, ki smo ju res že neobhodno potrebni. Sporočite našim vrlim parlamentarnim borcem, da stoji ves zdravi, vsestransko prosti in trezno misleči del jugoslovanskega naroda v naši banovini za njimi in da pričakuje prav z njihovo silno močjo in dosedanjo neomahljivo doslednostjo in borbenostjo rešitev vseh svojih najvažnejših življenjskih ciljev. Nismo razvajeni in prav to nas v veliki meri rešuje. V znamenju naše zmage pričakujemo odgovora na naše želje! —

LOGATEC.

Premnoge pritožbe so že romale svojo običajno upravno pot brez stvarnega odgovora in zadoščenja v zadnjih letih iz iz našega kraja na razne instance, kjer smo pač pričakovali nekoliko upoštevanja in spoštovanja onih pravic, ki jih vsebujejo obstoječi zakoni in naredbe. Ne moremo si prav nič pomagati: naš obmejni položaj in neutešljiva zavest, da bje toliko in toliko jugoslovanskih narodnih src nad vse zavedno in goreče za skupno domovino pod svobodnim jugoslovanskim solncem in pod varstvom ene skupne matere, sta dovolj velika in opravičljiva vzroka, zakaj smo tako »nebrzdani« in tako »neugnani«.

Marsikaj bi zamolčali, če bi se ne dogajale stvari, ki kriče do neba. Narodni zastopniki, s katerimi smo osrečeni tudi mi, kar nam je sicer vedno bilo všeč, so nam že leta in leta trobili marsikaj v ušesa, škoda je le, da se nas vse to ni moglo prijeti. To pa zato, ker stojimo na trdnem stališču, da obljuba dela dolg in če mož nekaj obljubi, mora biti mož in mora besedo držati, ali pa naj obleče žensko krilo. Praznega obljubovanja je vsak kmalu sit, zlasti če ga mora plačevati z javnimi datjavami kot najlaksuznejše blago. Da je pasivnost ljudstva v reševanju njegovih temeljnih življenjskih vprašanj in v vsem političnem udeleževanju silno škodljiva, smo se že prepričali. Tudi vsi potrebni

dokazi so bili doprinešeni, čeprav nekdo tega ni hotel in je zasledoval druge cilje. Živa resnica, ki je bolela in še boli, nam je pač morala biti najiskrenejša, nepopustljiva učiteljica, ki nas je pa tudi končno spravila k pravi pameti. Nihče ni več v dvomu, kje mu je mesto in zato smo se vsi oklenili Jugoslovanske narodne stranke. Zanesite se na preizkušene obmejne narodne borce! — J. H.

CERKNICA

Ljubezen do vse obetajoče JRKD, ali kakor se po novem imenuje JNS, po dolgoletnih izkušnjah presiha, kakor naše starodavno jezero. Sicer se res zopet pojavlja, toda sedaj ne več za one, ki sta jim bili skrb in naklonjenost do nas na jeziku, temveč za one redke, neustrašene borce, ki so imeli toliko poguma, da so se odkrito in brez iskanja kakih osebnih dobrin in ugodištv spustili v skoraj brezupno, pa vendar uspešno borbo za svete narodne pravice in za uresničenje programa, ki jamči in zagotavlja vsemu jugoslovanskemu narodu lepšo, blagoslovljenejšo in splošno zadovoljivejšo bodočnost, kakor pa smo jo gledali in upravičeno smeli pričakovati pod vodstvom in z delom dosedanjih »naših« političnih voditeljev. Komaj je prišlo med nas nekaj izvodov »Edinosti«, že smo pričeli vsi, ki smo brez razlike dali slehernemu upu na izboljšanje položaja žalostno slovo, znova dihati in se živiti gibati, zavedajoči se, da le ni vse pri kraju in da za težke, črne misli ni niti trenutka časa, dokler bjejo za jugoslovanski narod, za njegov dobrobit in za napredek močne svobodne Jugoslavije še junaška, borbena in neodjenljiva srca vrlih, nešteto krat v najhujšem bojnem ognju in vihri preizkušenih borcev, kakor so naši prijatelji Hodjera, dr. Metikoš, dr. Kešeljević in drugi.

Svojo začetno pot si je »Edinost« in z njo celotna Jugoslovanska narodna stranka utrla v naše obmejno ozemlje, na kamenitem in skalovitem Krasu, res zmagovalno, uspešno. Več nam zaenkrat ni treba in to naj tudi vam za prvi hip zadostuje. Zavedajte se tam v beli Ljubljani in v belem Beogradu, da ste potrkali na prava, najzvestejša narodna srca, ko ste stopili brez posebnega vodnika med nas, in da sta nas združila okrog prapora Jugoslovanske narodne stranke skupna bol in eno samo silno hrepenenje po močni, nepremagljivi Jugoslaviji, v kateri nam bo vsem, ki smo njeni pravi, iskreni in zvesti sinovi, dobro in znosljivo, ne glede na ves ostali srčno pokvarjeni, škodoželjni, pohlepni in zakrknjeni svet, ki ga imamo zlasti priložnost spoznavati v bližnjem sosedstvu. Zato junaško na noge v borbo za vse, kar je naše in mora biti naše. — I. R.

ŽIRI

Pod težo sedanjih razmer in časov vsi bridko vzdihujemo in tarnamo, ne znamo si pa niti najmanj pomagati, čeprav se točno zavedamo, da se bo dala vsa ta teža zvrniti z naših ramen le z našo pomočjo in z našim intenzivnim sodelovanjem. In zato se nam zdi zelo čudno, da se na pr. dva sosedna ne moreta sporazumeti v času, ko ju tarejo najtežje skupne nadloge, temveč se besno sovražita z goljuzato, ker sta slučajno pripadnika dveh nasprotnih si političnih tabarov. Ne morem razumeti, zakaj mora tako biti prav pri nas v Žireh, kjer čutimo bolj, kakor kje drugod, da se moramo brezpogojno združiti, če se sploh še hočemo

ohraniti in prepričati, da ne propademo popolnoma. Menda ne bo hotel imeti nihče tako trde glave, da ne bi spoznal, da je le v skupnem nastopu moč in da se moramo strniti v močne vrste, če hočemo doseči ono, kar nam po vseh zakonih in postavah pripada. Prepričani pa smo na podlagi premočnih, bridkih izkušenj, da bomo dosegli svoje cilje le tedaj, če se bomo znašli vsi kot pravi bratje pod okriljem Jugoslovanske narodne stranke, ki jo bomo prav s svojim članstvom in pridnim, nesebičnim delom ustvarili kot mogočno, vsenarodno in borbeno organizacijo. Danes si pa ne moremo oziroma niti ne upamo povedati sami sebi v obraz zakaj prav za prav tarnamo, zakaj se pustimo slepo voditi od ljudi, ki jim je naša nadloga zadnja skrb in zakaj se ne združimo prav vsi v res pošteni ljudski stranki, kakor je samo Jugoslovanska narodna stranka. Sami smo krivi, da se nam ne godi boljše. Upamo pa, da se bomo sedaj v zadnji uri izpametovali, dokler je še čas, in da nas bo že bližnja bodočnost našla pomirjene in sporazumne v pripravljenosti na dogodke, od katerih je odvisna vsa naša lepša, srečnejša bodočnost. Le en sam pogled nazaj na cvetoče čase našega čevljarskega obrta in nekdanje zadovoljstvo kmečkega stanu nam zadostuje, da pozabimo na vse malenkostne, nepomembne spore in nasprotstva ter se objamemo kot resnični bratje ene krvi pod praporom Jugoslovanske narodne stranke in se tako v skupni borbi prebijemo do lepšega življenja. Le v slogi je moč — tega starega narodnega pregovora se zavedajmo in lažje bo naše delo.

KRANJSKA GORA

Zopet se vam oglašam in sporočam vam ter vsem ostalim, ki smo si eno po duhu in srcu, najiskrenejše borovške pozdrave. Znano vam je nedvomno, da smo Borovci prijazni in dobri ljudje ter da slovimo po svoji uslužni postrežljivosti križem naše domovine. Le to je hudo, da v zadnjih letih samevajo naši prijazni beli domovi, ker nam je moderna pehtrikriža pregnala oni prešerni, pestri letoviški živčav. V tem pisanem vrvenju je gledal naš gorjanec vso svojo setev in žetev, ki mu je dajala kruha in zaslužka. Toda tujski promet nazaduje v zadnjih letih tudi pri nas in je naš človek povsem odvisen le od tega, kar mu donaja s težkim trudom pridnih rok borni košček domače zemlje.

V deželo prihaja pomlad, zemlja zopet kliče svojega gospodarja, ki pa trudno poveša skrbi polno glavo, razmišljajoč. ali bo jeseni tudi užival sadove svojega dela, ker ga že sedaj vznemirjajo mračne vesti, da bosta morali iz hleva za plačilo zaostalih davkov po vrsti tudi še šeka in liska... Vsak se zaveda, da davke mora plačati, kar bi tudi rad storil. Toda kaj, ko pa je v hiši mnogoštevilna družina, ki hoče vsak dan jesti, denarja pa ni niti za »mešto« in sok. Pa še trkajo dan za dnem na vrata koščene roke ubogih brezposelnih. Kako šele pa je pri srcu onim, ki ne morejo za svoje dolgove plačevati niti obresti. Po trgovinah je že davno minila doba, ko sta v denarnih zadregah še imela svojo odredilno besedo kreda in svinčnik. Vse to pa ne jezi in razburja našega Borovca tako, kakor spomin na lepo rejene gospode, ki so hodili pred volitvami tudi k nam Borovcem saditi svoje bajeslovne rožice. Prerokovali so nam boljše čase, ki naj bi jih prinesla v prvi vrsti splošna varčnost. Poslušali smo te obljube in molčali le iz gole, prirojene vljudnosti. Ves Borovec pa si je spričo tolstih in mesnatih obrazov teh evangelistov, ki

niso kazali ravno najboljše slike krize in težkih časov, pač mislil svoje. Odkrito pa si želi obiska teh »voditeljev« zlasti sedaj, ko spoznavava iz »Edinosti«, kako zelo se »trudijo« ti »abecedarji« za narodni blagor in kako se še mnogi Kadici in kradiči kakor martinčki nemoteno grejejo na solncu narodne potrpežljivosti in popustljivosti... Toda teh gospodov že precej dolgo noče biti k nam. Najbrže ti »narodni voditelji«, zavedajoči se »blagodejnih« sadov svojega »dela«, čutijo, da bi jim pripravili Borovci prav nepričakovano in neprijeten sprejem kljub svoji tradicionalni vljudnosti in ponižnosti. Sicer jih pa nič ne pogrešamo, ker smo že kot dobrodošli volilci presiti njihovih puhlih fraz in praznih obljub. Nam so dobrodošli le možje dejanj, kar so pa samo poslanci Jugoslovanske narodne stranke, ki se ne boje povedati narodu čisto resnico v obraz. Čeprav so v skupščini maloštevilni, je pa tem večja njihova zasloba v širokih plasteh naroda, ki ima vanje popolno zupanje in jih visoko ceni ter spoštuje.

Pod knuto krize pa pri nas ne ječi le kmet, temveč jo čutita v nič manjši meri tudi trgovec in obrtnik, ki sta primorana zdehati pred svojimi praznimi lokali in delavnicami. Skoraj edina njihova obiskovalca sta eksekutor in božji solničnik, ki še edini sije brez plačila in taks. Mojstri so brez pomočnikov, saj jim manjka kruha celo zase in za družine, izučena mladina pa se potika zaskrbljena po cestah in je odvisna le od skromnega koščka kruha, ki jim ga reže žuljava desnica izgaranega očeta-siromaka. Je pač hudo, če imaš za doto le svoje gole roke, ki pa v sedanjih časih ne morejo zaslužiti niti pare. Najdejo pa se še ljudje, ki izvršujejo na škodo ostalih soljudi kar po več obrtov. Naj bi se pri teh pričela izvajati s strani pristojnih činiteljev temeljito redukcija. Občutno trpi naše obrtništvo zaradi takega in podobnega šušmarstva. Čudno se nam pa zdi, da je neki tukajšnji državni urad od-

dal obrtniško delo nekemu posestniku, ki sploh nima tozadevne pravice, prezrl pa je vse ponudbe obrtnikov. Tako se samo podpira protizakonito šušmarstvo. Čemu vendar obrtniki plačujejo davke? Sicer imam še obilo raznega blaga, pa naj bo za danes dovolj. Še marsikoga bomo pokazali v ogledalu »Edinosti«, ker se nikogar ne bojimo na svojem pohodu, ko z železno metlo čistimo vse »narodne smeti« in jih mečemo tja, kamor spadajo, namreč na smetišče. —

POLJANSKA DOLINA

V zadnjem času prihaja tudi v našo dolino že znatno število »Edinosti«, ki večini čitateljev zelo ugaja, ker ima pogum javno nastopiti in povedati, kje je kaj slabega in kako bi se naj to popravilo. Zaradi svojega odkritega nastopa pa ima Jugoslovanska narodna stranka pri nas tudi že mnogoštevilne odločne in navdušene člane, ki se bodo radi borili do zadnjega diha za uresničenje vseh ciljev, ki jih vsebuje program, ki ga zastopa Jugoslovanska narodna stranka. Iskreno si želimo, da pridete čimprej osebno med nas in nam z živo besedo vlijete v skoraj docela apatične duše novega ognja, novih upov, novega življenja in novega navdušenja, da bomo zopet vredni svoje junaške zgodovine, svoje lepe domovine in svojega ponosnega jugoslovanskega imena. Naš klic je iskren in prihaja iz dna srca, ko vas vabimo: Pridite v našo dolino, pripravljeni smo! — P. M.

NOVSKA V SAVSKI BANOVINI

Sprejmite iskrene pozdrave tudi od bratskih src sredi Slavonije. Izvedeli smo za vaš list in tudi po srečnem naključju dobili v roke nekaj števil. Prosim vas, da mi pošljete vse doslej izišle številke obenem s položnico, da vam nakažem naročnino, obenem me pa seveda vpišete med svoje naročnike. Poskrbel bom, da bom pridobil med našimi tukajšnjimi pristavi še več naročnikov »Edinosti«. Želimo vam mnogo uspehov!

Iz vrst naših voditeljev in borcev

Vlada Krstić

Narodni poslanec in član glavnega akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke g. Vlada Krstić je bil rojen 25. decembra leta 1888. v Smederevski Palanki, okraj Jasenica v donavski banovini. Končal je štiri razrede realke, nato pa trgovsko akademijo v Curihu v Švici. Prej je pripadal demokratski stranki in je bil večkrat izvoljen za župana, dokler ga leta 1927. narod ni izvolil tudi za svojega narodnega poslanca v jasiškiem okraju. Vseh osvobodilnih vojn se je udeleževal kot aktiven borec, na solunski fronti pa je bil dodeljen francoskemu 8. konjeniškem polku, kjer je vztrajal do konca in pričakal osvobojenje. V političnem življenju se je pričel udeleževati šele po končani svetovni vojni.

Stanko Trkulja

G. Stanko Trkulja, narodni poslanec in član glavnega akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke, je bil rojen 9. februarja leta 1882. v Blatuši, okraj Virgin-Most. Svoje življenje in delovanje je posvetil docela kmetijstvu in racionalni kmetijski produkciji. V svojem okraju slovi kot izredno dober, pameten, izkušen in zmožen kmet, opravlja pa tudi funkcijo poslovođe »Srbske kreditne kmetijske zadruge«. L. 1929. je bil imenovan za banskega svetovalca. V

svojem volilnem okraju uživa izredno velik ugled.

Prej je pripadal poslanec g. Trkulja bivši Samostojni demokratski stranki, na programu katere je bil leta 1927. izvoljen za oblastnega poslanca. Napisal je tudi celo serijo izvrstnih člankov v »Srbskem kolu«. Za narodnega poslanca je bil izvoljen prvič leta 1931. v volilnem okraju Vrgin-Most.

Vojin Puljević

Tudi on je član glavnega akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke in je obenem direktor našega osrednjega glasila »Borba« v Beogradu. Rodil se je leta 1888. v Smederevu in je po poreklu Sremec, potomec Dimitrija Puljevića iz Sremske Mitrovice, ki je v prvi vstaji pripeljal velikemu Voždu Karadjordju dva prva topova. G. Puljević je poklicen novinar in književnik. Nedavno je bila izdana njegova knjiga »Nacionalno vzgajanje«, ki jo je izdal mestni odbor Narodne odbrane v Beogradu. Studiral je na novinarski visoki šoli v Parizu, po prevratu pa je bil nekaj časa uradnik našega »Presbiroja« v tujini. Sodeloval je v vseh vojnah od leta 1912. dalje. Doslej ni pripadal nobeni politični stranki. Zelo uspešno se udeležuje tudi v podrobnem organizatornem delu za Jugoslovansko narodno stranko tudi na deželi.

Dogodki po svetu

Francoski zunanji minister Barthou je obiskal Poljsko, kjer se je razgovarjal in pogajal s poljsko vlado glede čim tesnejšega sodelovanja in zblizanja Poljske in Francije ter njenih zaveznikov. Italofilska usmerjenost bivših francoskih vlad je rodila odpor Poljske in njeno nenapadalo pogodbo z Nemčijo, kar pomenja znatno nevarnost za prestiž Francije in položaj njenih zaveznikov, predvsem Male antante. Francija bi sedaj rada popravila to napako in zblizala tudi Poljsko in sovjetsko Rusijo, da bi si tako utrdila svoj položaj tudi na vzhodu Evrope. Barthou je odpotoval tudi v Prago, kjer bo skušal doseči zadovoljivo rešitev znanega poljsko-češkoslovaškega konflikta, ki je zavzel zelo resne oblike.

Precej tehtnih pomislekov je vzbudil daljši obisk bolgarskega ministrskega predsednika Mušanova v Rimu pri Mussoliniju in takoj nato tudi v Budimpešti, to pa v času, ko se mudi Barthou na Poljskem in Češkoslovaškem in ko je bil jugoslovanski zunanji minister dr. Jevtić v Ankari. Zelo ostre oblike sta pričeli dobivati evropska revizionistična in pa protirevizionistična fronta. Novi temni oblaki se zbirajo na evropskem zunanjepolitičnem nebu in nedvomno nas čakajo že v bližnji bodočnosti važni, odločilni dogodki. Mala antanta bo trdno vztrajala na svoji dosednji zunanjepolitični poti.

Kulturni dvoboj med Hitlerjem in Vatikanom postaja vedno bolj pereč in oster. Iz Berlina je bil poslan v sveto mesto poseben odposlanec Buttman z obširnimi predlogom glede sporazuma o delovanju katoliških mladinskih društev in organizacij v Nemčiji. Vatikan je ta sporazumni predlog najodločnejše odklonil in skoraj ni več upanja, da bi se konflikt mirno in zadovoljivo likvidiral.

Na avstrijskega podkancelarja majorja Feja, ki je postal precej nerazpoložen napram vladi in njeni politiki in ki je baje izgubil simpatije kancelarja dr. Dollfusa ter svojega heimwehrovskega tovariša kneza Starhemberga, je bil poskušen na nekem političnem zborovanju atentat, ki pa se ni posrečil. Dočim je ostal Fey nepoškodovan, so bili trije heimwehrovci

nevarno ranjeni. Bomba je bila skrita v nekem cvetličnem loncu ob govorniškem odru.

Svetovni mirovni kongres bo v letošnji jeseni v Locarnu in se ga bodo udeležile vse pacifistične organizacije sveta. Kaj posebnega si od tega kongresa nihče ne obeta, razveseljivo pa je, da se v časih mrzličnega vsestranskega tajnega in javnega oboroževanja vendarle še nekdo spomni tudi na svetovni mir in njegovo ohranitev.

V Španiji se je notranji politični položaj zelo poslabšal, ker je prišel predsednik republike Zamora v odprt konflikt z vlado, ki je podala ostavko, ker predsednik

republike ni hotel podpisati obširnega amnestijskega zakona, ki pomenja kompromis med vlado in desničarskimi strankami. Vladni krogi so zelo razburjeni, ker se boje možnosti državnega prevrata s strani desničarskih strank, ki so si zopet močno opomogle in imajo trdno oporo med narodom.

Japonska si na Daljnem Vzhodu, zlasti glede Kitajske, ne dovoljuje nobenega vmešavanja evropskih vevsel ali Amerike in je japonska vlada podala o tem svojem energičnem stališču uradno izjavo. Očividno Japonska ne namerava imeti prav nobenih obzirov več napram Društvu narodov, iz katerega je lani izstopila. Kakor je znano, je njenemu vzgledu takrat sledila tudi Nemčija.

Razgled po domovini

— **Seja vlade** se je vršila v sredo in sta na njej najprej podala ministra gg. dr. Ulmansky in dr. Novak podrobno poročilo o rudniški katastrofi v Kaknju, nato pa je obširno poročal o svojem važnem potovanju v Ankaru zunanji minister g. dr. Jevtić. Baje bo zunanji minister v kratkem odpotoval na povabilo bolgarske vlade v Sofijo, kjer je imel ob svojem povratku iz Ankare kar na kolodvoru kratek, a važen razgovor z vodilnimi bolgarskimi politiki.

— **Zakon o avtonomnih mestih** je v svojem osnutku že dovršen in ga bo vlada že te dni predložila narodni skupščini v odobritev. Tako smemo že v bližnji bodočnosti pričakovati razpits občinskih volitev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptujju.

— **Tudi ljubljanska podružnica Državne hipotekarne banke** bo odselej dovoljevala in izplačevala kratkoročne hipotekarne kredite, toda le za najdaljšo dobo 5 let in v višini do 100.000 Din. Zaenkrat je bil podružnici v ta namen odobren znesek 5 milijonov dinarjev.

— **Smrt kosi**. V zadnjih dneh je legla v grob kar cela vrsta znanih osebnosti, zelo popularnih in priljubljenih. V Ljubljani smo pokopali najprej splošno znanega gostilničarja »Pri kolovratu« Tomaža Bizilja, za njim pa še velikega slovenskega skladatelja, patra Hugolina Sattnerja. V Ljubljani je umrl in bil pokopan v svojem dragem Kamniku občje priljubljeni organizator našega gostilničarstva,

bivši tajnik Zveze gostilniških zadrug, posestnik in vrl pevec g. Ante Pintar. V Ptujju je umrl v visoki starosti tamkajšnji ugledni industrijec in posestnik g. Franc Potočnik, tast skladatelja g. Rista Savina. Pokojnikom bodi ohranjen časten spomin, žalujočim ostalim naše sožalje!

— **Gledališki davek na kinovstopnice** se sme po odločitvi finančnega ministrstva pobirati le v mestih, kjer so sedeži državnih gledališč, torej le v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V krajih, kjer ta gledališča gostujejo, se ta davek ne sme pobirati.

— **Redni zračni promet** bo otvorjen na vseh jugoslovanskih zračnih progah s 1. majem. Letos bomo imeli na ljubljanskem letališču otvorjeno novo progo s Celovcem, kamor bo trajala vožnja komaj pičle pol ure. Vozni čas na direktni zračni progi med Splitom in Prago se je znižal na dobrih 6 ur.

— **Bednostni sklad**, ki ga določa letošnji novi proračun dravske banovine, je bil odobren v znesku 5.050.000 Din, se bo nabiral in kril iz dohodkov izredne davščine, ki jo plačujejo delojemalci in delodajalci v naši banovini. Vsi delojemalci, ki plačujejo nezgodno zavarovanje, bodo prispevali po pol odstotka od svojega kosmatega dohodka oziroma pokojnine, delodajalci in pokojninske ustanove pa po 1 odstotek vseh kosmatih zaslužkov oziroma pokojnin.

— **Strašna rudniška katastrofa v Kaknju**. Preteklo soboto zgodaj

popoldne je nastala globoko v rovu državnega premogovnika Kakanj v Bosni silna eksplozija, ker so se na še nepojasnjen način vneli jamski plini, v prvi vrsti metan, ki je napolnil rove kljub vsem modernim varnostnim napravam. Eksplozija, ki je popolnoma demolirala stari rudniški rov, je zahtevala tudi veliko število človeških žrtev. V rovu je našlo smrt 127, večinoma oženjenih rudarjev, med njimi precejšnje število Slovencev. Doslej so spravili iz jame in pokopali že 121 rudarjev, dočim trupel šestih ponesrečenecv kljub splošnemu iskanju ne morejo najti. Vzrok katastrofe, ki je nedvomno največja dosedanja rudniška nesreča na vsem Balkanu, bo ugotovila posebna komisija, ki je takoj po nesreči pričela poslovati. V Kakanj sta prispela in se tamkaj mudila nekaj dni tudi nova ministra za gozdove in rudnike g. dr. Ulmansky in za socialno politiko g. dr. Novak. Vlada je nakazala svojem ponesrečenih rudarjev, ki štejejo okrog 800 žena, otrok in staršev, kot prvo pomoč 300.000 Din, večje vsote pa so darovali tudi narodna skupščina, novinarji, razne občine, podjetja itd. Vse osirotele družine bodo prejemale stalno izdatno pokojnino, ki jo bodo izplačevale bratovske skladnice s prispevanjem države.

— **Pretrajljiva družinska tragedija v Šiški pri Ljubljani**. V sredo zvečer se je pripetil v Goriški ulici v Šiški pri Ljubljani nezaljšan primer družinske tragedije, ki je tirjala mlada življenja treh nedolžnih otrok. Nevarno živčno bolni poštini uradnik Mirko Loeske iz Trbovelj, ki je že nekaj časa na bolniškem dopustu, je v odsotnosti svoje žene in sestre v napadu duševne zmedenosti s starim vojaškim bajonetom poklal vse svoje tri otroke, triletnega Mirka, petletno Lejo in sedemletno Darinko. Prerezal jim je vratove tako, da so bili otroci drug za drugim v nekaj trenutkih mrtvi. Nato se je Loeske oblekel v žensko obleko in odšel v mesto pred pošto počakati iz službe se vračajočo svojo ženo, ki je tudi poština uradnica, kateri pa ni ničesar povedal. Loeskeja je policija aretirala in uvedla preiskavo. Strašna usoda nesrečne družine je vzbudila povsod globoko sočutje.

— **Smrt v vodi**. V bližini Luč je padel v Savinjo pred dnevi v vinjenosti, ko se je poslavljaj od

prijatelj pred odhodom v vojaško službo, posestnikov sin Silvester Žibovc s Krničkega vrha pri Lučah in utonil. Podobna nesreča se je pripetila 22 letnemu posestnikovemu sinu Albertu Robniku na Spodnjem Jezerskem, ki je omahnil v strugo Kokre in se ubil na skali. V Kokri je utonila med potjo na božjo pot tudi mlada posestniška hči Katra Jeričeva iz Možancev, ki je po nesrečnem naključju zdrsnila z opolzke brvi v naraslo vodo.

IZ STRANKE

Vse somišljenike in krajevne organizatorje prosimo, da pošljejo prijave in pole s prijavami tajništvu. Ustanovni občni zbori krajevnih organizacij se bodo vršili po vrstnem redu vposlanih prijavnih pol. Dan ustanovnega občnega zbora določijo banovski akcijski odbor v soglasju z lokalnimi činitelji. Vsakemu ustanovnemu občnemu zboru bo prisostvoval najmanj po en delegat akcijskega odbora.

Za ustanovitev krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke je potrebno, da se prijavi zadostno število članov. V svrhu osnovanja krajevne organizacije potrebne pristopne pole in vse ostale informacije dobe zainteresirani željo v tajništvu vsak dan med uradnimi urami od 10.—12. in od 15.—17.

V pristopni izjavi mora biti poleg izjave: »Podpisani se prikladam za člane Jugoslovanske narodne stranke in izjavljamo, da bomo vedno vztrajali na njenem programu in njenih statutih,« tudi ime in priimek, poklic in naslov ter mora biti vsaka izjava lastno-ročno podpisana.

Originale prijavnih pol naj pošljejo organizatorji tajništvu na naslov: »Edinost«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke — za tajništvo, Ljubljana, Poštni predal 115.

Poleg tega pozivamo vse somišljenike, da pridobe čimveč naročnikov za naše glasilo »Edinost« ter nas na ta način podpro v borbi za narodovo boljše bodočnost in tako tudi sami dajo svoj delež k temu delu.

**Tajništvo
Jugoslovanske Narodne Stranke.**

UKINITE IN OLAJŠAJTE NARODU NJEGOVO BREME, DRŽAVI PA PRORAČUN!

Radivoj Peterlin-Petruška:

K mätuški Rusiji

V hiši nasproti našega okna živi v drugem nadstropju postavna vdova s krasno še ne dvajsetletno pastorko, v katero so se zaljubljali vsi jetniki, kar jih je bilo pred nami in se še bodo, kar jih bo za nami, dokler ptičica ne odleti. Zaljubljeni smo tudi mi in vselej, kadar se prikaže pri oknu njen mili obrazek, se nam zdi, da je pogledala v naše mračne prostore zlata jutranja zarja.

Ona to dobro ve in sloni na oknu najraje zvečer ob času naše večerje, ko so dobre četrt ure odprte celice in so nas polni hodniki. Silno prijazna je in se nič ne jezi, če prileti k nji iz ust neotesanca semtertja kakšen dobromiselni, no, neslan dovtip. Le oči se ji zaiskre, za hip jo oblije rdečica, nato se pa odpuščajoč zasmehlja in vse je zopet pozabljeno.

Včasih jo pride obiskat prijateljica istih let in ravno tako lepa, toda veliko bolj živa in odločna. In tedaj sta pri oknu kar cele ure. Tisti dan je za nas praznik in marsikateri sanja vso noč o sladkih, ljubkih dekletih in pozabi, da je v ječi.

Pa tudi drugače ima naša mlada soseda silno dobro srce. Ve, kakšni revčki so ravno jetniki, ki jim je vsaka pot zabranjena in morajo samotariti mesece in leta. V pozni nočni uri, ko že skoraj vse spi po svojih celicah in dremlje celo straža na vratih, se naenkrat razsveti v drugem nadstropju dobro znano okno in poloblečena v tanko spodnje perilo in vsa razsvetljena od

9 petrolejke gre naša vila k počitku. In skozi zamrežena vrata celice spremljajo vsak njen gib hrepeneči pogledi jetnikov in njih globoki vzdih »ah« in »oh« se gube po temnem hodniku...

Od brezdelja ne morem spati. Večkrat vstanem, naslonim se na celična vrata in zrem skozi odprto okence in hišno okno na oni košček zunanjega sveta, ki ga more obšiniti moje oko. Luna sveti nekje in stelje ozko zlato preprogo po hodniku. Robovi streh se blešče v srebru, zasenčene dele pa varuje polutma. Na koščku vidnega neba trepečejo zvezde, lahek pomladanski vetreček pihlja skozi okno in raznaša po zatohli jetnišnici duh jasmína in magnolije. Nekje se dero mačke, nekje igra nekdo na gusli.

«Anica!!... Moji dragi, moji ljubi! Daleč ste in gotovo že spite; jaz pa slonim tukaj v temi in gledam v prostost in mislim na vas. Sladko spite, lahko noč!» Na hodniku zaslišim tihe korake, ki prihajajo vedno bližje in bližje. Visoka, bleda postava jetničarja splošne okrožne jetnišnice se približa in obstane pri oknu. Dobro znan mi je: Star je okoli 60 let in ima ženo in tri odrasle hčere. Kaj neki ga je privedlo sem.

Stoji pri oknu in gleda venkaj. Dolgi, sivi brki mu otožno vise nad ustnicama. Lepo pričesan in gladko obrt je. Lunini žarki ga oblijavajo in v svoji beli obleki je podoben mramornatemu kipu.

Obrnjen je proti enonadstropni hišici z malim balkonom. Gotovo pričakuje nekoga. In res: vrata v prvem nadstropju se odpro in na balkon stopi neka žena. Tudi njo spoznam takoj. Kolikokrat sem jo že videl šivati pri oknu po cele dopoldneve in večere. Tudi ona

je že priletna, sivih las in velega, bolehnega obraza. Toda kaj! Ljubezen ne pozna starosti, prava ljubezen je slepa.

Vsa zamaknjena stojita tu v pozni pomladanski mesečni noči, stara in siva, vendar še polna ljubezenskega ognja.

Naenkrat prešine nočno tišino glasen krohot, ki prihaja s sosednjega hodnika jetnišnice. To so jetničarjeve hčere, ki so oprezale za očetom in njegovo staro ljubico. Vsa preplašena se skrijeta zaljubljenca za temno zidovje hiš...

Dnevi minejo in tedni. Večkrat gledam na balkon in na okna hišice, toda starke ne vidim več. Nekega popoldneva pa se začno zbirati pred hišo ljudje. Zvonovi zazvone, pride duhovnik in se ustavi pred vežo, iz katere prineso kmalu nato sivobarvano krsto in zavijejo ž njo za ogel. Pri našem oknu pa stoji stari jetničar in strmi na cesto še dolgo potem, ko se je skrtil v ozki ulici že poslednji pogrebec. Toda zdaj ne slišiš nobenega krika in vika in ne krohota razzaljenih hčera: grobna tišina vlada tudi v jetnišnici...

Da, da! Pomlad je odprla vrata in okna tudi jetnišnice in sili skozi najmanjše razpoke celo v polnočni mrak temnice.

Nekega jutra, ko smo komaj prišli z jutranjih vaj na dvorišču in so nas pozaprlji po celicah, prihiti ključar, odpira drugo za drugo celice in kriči:

»Vsi na raport! Hitro se ocedite in ajdi na hodnik v vrsto! Gospod polkovnik so tu.«

Dalje prihodnjič.